וקרן ואצבע וחודה ואישים אדרבה חטאת העוף הוה ליה לרבויי שכן חוץ כמותה ואבילה כמותה: הנך נפישין, רב יוסף אמר אמר קרא °יאכלנה א] לזו ולא לאחרת בנאכלות מיעט הכתוב, ואלא "זאת" ל"ל? אי לאו "זאת" הוי אמינא "יאכלנה" אורחיה דקרא, ב] קמ"ל; רבה אמר: אמר קרא °אשר יזה ג] (בהזאות) הכתוב מדבר ד] (א) (והתניא) אע"פ שאין הכתוב מדבר אלא בנאכלות ה] לענין מריקה ושטיפה אבל לענין כיבוס "אשר יזה" כתיב, אי הכי אחד הנאכלות ואחד הפנימיות אחד הפנימיות ואחד הנאכלות מיבעי ליה תני אחד הפנימיות ואחד הנאכלות, אי הכי חטאת העוף נמי? מיעט רחמנא "זאת", אי הכי חיצונה נמי לא? ריבה רחמנא "תורת" ומה ראית? מסתברא חטאת בהמה הוה ליה לרבויי שכן בהמה, שחיטת צפון, וקבלת כלי, וקרן, ואצבע, וחודה, ואישים, אדרבה חטאת העוף הו"ל לרבויי שכן הזאה כמותה? הנך נפישין. *בעי רבי אבין *חטאת העוף שהכניס דמה בצוארה בפנים מהו: צוארה ככלי שרת דמי ומיפסיל או דלמא (ב) *כצואר בהמה ו] ו"מדמה" אמר רחמנא ולא בשרה? ז] ת"ש °פירכסה ונכנסה לפנים וחזרה כשירה הא הכניסה ח] פסולה, וליטעמיך גבי קדשי קדשים דקתני *פירכסה ויצאה לדרום וחזרה כשרה הא הוציאה ט] פסולה אלא האי "יצתה לחוץ" איצטריכא ליה, ה"נ "יצתה לחוץ" איצטריכא ליה. בעי רבי אבין י] °נשפך על הרצפה ואספה מהו: אצרוכיה הוא דלא אצרכיה רחמנא כלי שרת והלכך אוספו וכשר או דלמא (ב) מיפסל פסל ביה רחמנא כלי שרת והלכך אוספו ופסול? אמר רבא ת"ש °יכול יהא דם חטאת העוף טעון כיבוס? תלמוד לומר "זאת" ואי ס"ד מיפסל פסיל ביה רחמנא יא] תיפוק לי דהא אפסיל לה באויר כלי, אמר רב הונא בריה דרב יהושע במדביק כלי בצוארה בעא מיניה לוי יב] *ניתז מבגד לבגד מהו: "מבגד קמא אידחי ליה לכיבוס או דלמא לא? יג] א"ל *זו שאלה טעון כיבוס ממה נפשך: אי אוספו וכשר הא כשר ואי אוספו ופסול אנא יד] כרבי עקיבא ס"ל דאמר היתה לו שעת הכושר ונפסלה דמה טעון כיבוס: בעא

[לקמן צג·]

יאכלנה לזו ולא לאחרת · "יאכלנה" חדא משמע לומר באחת מן הנאכלות כתבתי לך הענין הזה ולא בכל הנאכלות טו] כתמעטה חטאת העוף שאף נאכלת מדברים האמורים בענין טז] (ומה אמור בענין) כיבוס מריקה ושטיפה: **אורחיה דקרא** · שכל הענין בלשון זה נאמר תשחט החטאת בבשרה מדמה: **רבה אמר** · האי פירכא דפרכת דלמא פנימיות נתמעטו ממיעוטא ד"זאת", עיקר כיבוס בפנימיות כתיב ד"אשר יזה" בהזאות הכתוב מדבר והיינו בפנימיות יז] (כתיב) בהן הזאה על הפרכת אבל בחיצונות אין יח] (כתיב) הזאה וחיצונות הוא דאיתרבו מ"תורת": **והא תנא דמתני' אע"פ שאין הכתוב מדבר אלא בנאכלות קאמר** · אלמא עיקר קרא בחיצונות הוא דכתיב ופנימיות מ"תורת" איתרבו: ה"ק אף על פי שיש דברים בענין שאינו מדבר אלא בנאכלות ומאי ניהו מריקה ושטיפה דההיא דוקא בנאכלות דסמיך ליה "כל זכר" בכהנים יאכל אותה, מיהו לענין כיבוס אחד הנאכלות ואחד הפנימיות, והפנימיות עיקר ד"אשר יזה" כתיב בהו וחיצונות מאת "תורת החטאת": **אי הכי** · דעיקר בפנימיות כתיב אמאי תנא "אחד הנאכלות ואחד הפנימיות" דמשמע יט] האמורה בנאכלות נוהגת אף בפנימיות דהכי משמע האמור בנאכלות הוא הדין האמור בפנימיות אלמא נאכלות במשמעותא אתו ופנימיות מריבויא: **אי הכי חטאת העוף נמי** · תיתי ממשמעותא שהרי אף היא מן הניזאות דכתיב "והזה *(מן) החטאת וגו' (ויקרא ה) כ]: **חטאת העוף שהכניס דמה בצוארה בפנים** · בין מליקה להזייה מהו שתיפסל משום "וכל חטאת אשר יובא": **ככלי שרת דמי** · שהרי לא הוזקקה כא] בקבלת כלי וזהו כלייה ומיפסל בהכנסת הדם שהכניסה בכלי להיכל: **או דלמא כו'** · ובהמה שהכניסה לפנים משנשחטה והוציאה וקיבל דמה לא מיפסלא ד"מדמה" אמר רחמנא ולא שהכניסו עם בשרה: **פרכסה ונכנסה לפנים** · בחטאת העוף קתני לה כב] כשרה וקס"ד משום דמאליה נכנסה ולא הכניסה הוא ע"מ לכפר וקרא כתיב "לכפר בקדש": **ויצאה לדרום וחזרה** · לאו דוקא נקט "וחזרה" אלא משום דקתני בה (ג) בההיא "פרכסה ויצאה לחוץ וחזרה פסולה" דדוקא נקט לאשמועינן רבותא דאע"ג דחזרה פסולה, נקט נמי גבי כשרה "וחזרה": **הא הוציאה הוא פסולה** · בתמיה וכי יש מחילה בצפון ובדרום ליפסל ביוצא אלא הא דתני פרכסה יצאת לחוץ איצטריכא ליה דקתני בה בההיא פרכסה ויצאת לחוץ לחוץ לעזרה וחזרה פסולה כג] (אפילו פרכסה ויצאת מאליה) דנפסלה ביוצא ובפ' שני (לעיל כו·) מייתי לה בגמרא: **ה"נ** · דקתני כד] פרכסה גבי עוף משום ההיא נקט לה בלשון כה] פרכסה דקתני בה נמי פרכסה ויצאה לחוץ וחזרה פסולה: **נשפך על הרצפה** · מצואר העוף: **אצרוכי הוא דלא אצרכיה רחמנא כלי שרת** · ואומר כו] דידיה הוא במקום כלי שרת "והלכך (א)וספו וכשר (ו)להזותו למזבח דה"ל כנשפך מן הכלי על הרצפה ואספו דכשר: **או דלמא מיפסיל פסיל ביה רחמנא כלי שרת** · דדוקא כז] "(שייר) ולא כתב ביה קבלה משום דבעי להזותו מן העוף עצמו למזבח וכ"ש דרצפה פוסלתו: **תיפוק לי** · דלא בעי כיבוס, בלאו מיעוטא ד"זאת" דהא איפסיל ליה דם מכי מטא לאויר הבגד ולכן ראוי להזאה בעינן ואויר כלי ככלי דמי: **במדביק כלי בצוארה** · דלא היה על אוירו עד שנגע בו להאי איצטריך "זאת" למעוטי: **ניתז מבגד לבגד** · בדם בהמה קמיירי: **אידחי ליה לכיבוס** · וגרע ליה מנשפך מן כח] הכלי על הרצפה ואספו ואחר כך ניתז על הבגד דהתם כיון דכשר לזריקה "ראוי להזאה" קרינא ביה אבל על הבגד דאיזוקקי איזקיק לכיבוס אדחי כט] *מתורת הזאה ולא קרינא ביה ראוי להזאה, ולא בעי כיבוס בגד אחרון: **זו שאלה** · בניחותא יפה שאלת ואשיבך עליה: ל] ***אוספו וכשר** · ואע"ג דאידקיק לכיבוס לא בטל מתורת דם כל זמן שלא כיבסו וה"ל כנשפך מן הכלי על הרצפה: **הא כשר** · וטעון האחרון כיבוס: **ואם תימצי לומר שאם אוספו מן הראשון פסול** לא] · כדקא ס"ד משום דהוזקק לכיבוס בטיל ליה מתורת דם: **אנא** לב] **כר"ע ס"ל** · דאמר לקמן (דף צג·) היתה לה שעת הכושר לזריקה ונפסלה דמה טעון כיבוס והאי הרי מתחילתו בכלי נתקבל והיתה לו שעת הכושר ואח"כ נפסל בנפילתו על בגד ראשון: ניתז

וקרן ואצבע וחודה · תימה אי תומרי קחשיב הא לא הוו אליבא דחד תנא דמאן דאית ליה חודה לית ליה קרן כדמוכח לעיל בפרק איזהו מקומן (דף נג·) דפליגי רבי ור"א בר"ש ויש לומר דהכי נג] אמר קרן למאן דאית ליה וחודה למאן דאית ליה °וכן צריך לפרש לעיל בפ"ק לד] (דף י:) והאיכא חודה: **אי** הכי אחד הנאכלות ואחד הפנימיות אחד הפנימיות ואחד הנאכלות מיבעי ליה · שהפשוט יותר יש לו להזכיר תחלה ובפ"ק דסוכה (דף כ·) גרים רש"י במשנה אחת קטנה ואחת גדולה ופריך בגמרא אחת גדולה ואחת קטנה מיבעי ליה דהכי משמע אחת היא הגדולה ואחת היא הקטנה כלומר כמוה היא ואינה חלוקה לדין שני וכן דרך תנאים בכל מקום דההיא דפשיטא ליה תני ברישא ואותו השני כשבא להשמיע שוה לו נה] שונה אחריו כדאמר בר"ה (דף כט:) אחד יבנה ואחד כל מקום שיש שם ב"ד ובב"ק (דף כ:) אחד החופר בור ואחד החופר שיח ומערה ובמסכת סוטה (דף מג·) אחד הבונה ואחד הלוקח ואחד היורש ונוטע תנן התם גבי מערכי המלחמה הכי וקשה מההיא דפ' ב' דכתובות (דף כ:) דאחד חדשות ואחד ישנות ופשטא פשוט לטומאה יותר מחדשות ובפ' החולץ (יבמות מח·) אחד בתולות ואחד בעולות אלמא דנקט שאינו פשוט תחילה ויש לחלק דהיכא נו] דקאי אקרא *או נז] בפלוגתא דלעיל התם הוא דרגיל למתני נח] הפשוט תחילה והא דתנן (סנהדרין דף לב·) אחד דיני ממונות ואחד דיני נפשות בדרישה ובחקירה אע"ג דקאי אקרא איידי דאיירי *בפרקא דלעיל בדיני ממונות נקט נמי דיני ממונות ברישא וה"ר שמעון הקשה מההיא דמנחות פרק רבי ישמעאל (מנחות סג:) דקתני וחכ"א אחד חול ואחד שבת משלש היה בא וה"ל למיתני שבת ברישא נט] *ובסיפא וחכ"א אחד שבת וא' חול בשלש קופות ובשלש מגלות וה"ל למינקט חול ברישא*:

ה א מיי' פ"ב מהלכות פסה"מ הלכה יט :

ו ב מיי' שם הלכה יח:

ז ג מיי' פ"א מהלכות פסה"מ הלכה יא :

ח ד מיי' פ"ב שם הלכה כ :

ט ה מיי' פ"ח מהלכות מעה"ק הלכה ס דלא כר"ע :

מבנה ◇ שאילות בענין דם

נושא ① חטאת העוף שהכניס דמה בצוארה להיכל - איך מגדירים דם בצואר
א) כבכלי ונפסל
ב) או - כבבטנה וכשר

צ"ל כצואר בהמה דמי ומדמה אמר רחמנא כו' נ"ק

צ"ל בפרקא דלעיל ברישא דיני ממונות כו' נ"ק

נושא ② נשפך דם חטאת העוף מצוארה לרצפה ואוספו - האם כשר להזאה או לא

וצ"ע שם לפי הגירסא שלפנינו

[וע"ע תוספות מנחות סג: ד"ה רבי ותוס' פסחים סב.קח: ותוס' כתובות כ: ד"ה אחד ותוס' סוכה כ: ד"ה אחת ותוס' שבת כ: ד"ה אחד מבושל ועיין תוס' קדושין יב· ד"ה כסם]

נושא ③ דם שניתז מבגד לבגד האם בגד האחרון בעי כיבוס

[צ"ל והתנן]

*ויקרא ו:כא ואם בכלי נחושת בושלה ומורק ושוטף במים

[לעיל יא·]

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' והא תנא אע"פ:
(ב) רש"י ד"ה ויצאה לדרום וכו' בההיא · נ"ב בקדשי קדשים :

צ"ל מדם

לעיל ט.

*פרכסה ויצאה לחוץ וחזרה פסולה (דאפילו יצא מאליה) ואע"ג שחזרה פסולה

◆

גליון הש"ס

תוס' ד"ה וקרן וכו' וכן צריך לפרש · וכן לקמן דף לד ע"ב :

*דם שנפסל לא בעי כיבוס

[חסר כאן מי היה הנשאל והמשיב ואפשר דצ"ל מרבי ועיין לעיל ל:]

צ"ל והלכך אוספו וכשר להזותו למזבח כו' נ"ק נ"א זוהר

צ"ל מתורת דם כו' נ"ק

צ"ל אי אוספו נ"ק

◆

שיטה מקובצת

א] יאכלנה יאכלנה לזה: ב] דקרא הוא קמ"ל : ג] יזה בניזאות הכתוב: ד] והא תנא אע"פ : ה] בנאכלות קאמר ה"ק אע"פ שאין הכתוב מדבר אלא בנאכלות הני מילי לענין : ו] בהמה דמי ומדמה אמר : ז] בשרה אמר רבה ת"ש : ח] הכניסה הוא פסולה: ט] הוציאה הוא פסולה: י] אבין חטאת העוף שנשפך דמה על הרצפה ואספו מהו: יא] רחמנא כלי שרת תיפוק לי דהא איפסל ליה באויר : יב] לוי מרבי ניתז : יג] דילמא לא שנא : יד] אנא כר' יעקב ס"ל : טו] הנאכלות ותתמעטה חטאת : טז] תיבות ומה אמור בענין נמחק : יז] בפנימיות שכתוב בהן הזאה תיבת כתיב נמחק : יח] אין כתוב בהן הזאה : יט] דמשמע הזאה האמורה : כ] ונ' הס"ד ומה"ד חטאת בהמה הוי ליה לרבויי חיצונות כפנימיות הס"ד ומה"ד חטאת העוף : כא] הוזקקה לקבלת כלי וזהו כלי ומיפסל בהכנסה כדם : כב] לה בתוספתא בזבחים הס"ד ומה"ד כשרה : כג] פסולה דאפילו פירכסה ויצאת מאליה נפסלה ביוצא : כד] דקתני נכנסה גבי תיבת פירכסה נמחק : כה] לשון נכנסה דקתני תיבת פירכסה נמחק : כו] וצואר דידה הוא במקום כלי שרת והלכך אוספו כשר להזותו למזבח : כז] דדוקא צואר ולא תיבת שייר נמחק : כח] מן הכלי על : כט] אדחי ליה מתורת דם ותיבת הזאה ל"ש : ל] מה"ד אי אוספו : לא] פסול לזריקה כדקא ס"ד דמשום דהוזקק : לב] אנא כר' יעקב ס"ל : לג] דהכי קאמר קרן: לד] בפ"ק דפריך והאיכא: לה] לא הוא שנה: לו] דקאי עיין בתוס' פסחים (דף ס"ס ע"א): לז] אפלוגתא דלעיל: לח] למיתני מה דפשוט: לט] ברישא ובגמרא והב"א ותיבת א) ובסיפא ל"ש:

א) לפנינו הגירסא שם בסיפא דמתני' גופא וחכ"א אחד שבת ואחד חול בשלש קופות וכו' וא"ש סגי' בסיפא ואולי דלפני רבינו היה גירסא אחרת במשנה שם וצ"ע .